

Rhif Cofrestrig: 24287 R (Lloegr a Cymru)

Cwmpas

**Adroddiad Blynyddol a Datganiadau Ariannol
am y Flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023**

Haines Watts Wales LLP, Statutory Auditors
7 Neptune Court
Vanguard Way
Cardiff
CF24 5PJ

**Cynnwys y Datganiadau Ariannol am y Flwyddyn
hyd at 31 Mawrth 2023**

	Tudalen
Gwybodaeth Cymdeithas	1
Adroddiad Blynyddol	2
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	7
Cyfrif Incwm a Gwariant	10
Montolen	11
Nodiadau i'r datganiad ariannol	13
Cyfrif manwl o incwm a gwariant.	24

Cwmpas

Gwybodaeth Cymdeithas Am y flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth 2023

Prif Swyddog Gweithreol:	Bethan Webber Glenn Bowen Derek Walker	penodwyd Mai 2023 interim Mawrth 2023 - Mai 2023 Ymddiswyddodd Chwefror 2023
Ysgrifennydd:	Bethan Webber Dereck Walker	Penodwyd Mai 2023 Ymddiswyddodd Chwefror 2023
Bwrdd – Aelodau Etholedd	Jeff Andrews (Trysorydd) John Chown Angharad Dalton (Is- Gadeirydd) Richard Hughes David Jenkins (Cadeirydd) Nigel Keane Allison Soroko Gareth Yeoman-Evans	re-appointed September 2022 resigned September 2022
Bwrdd – Aelodau Annibynnol	Ben Pritchard Kit Wilson Amanda Rees Nisreen Mansour	
Bwrdd - Aelod a Enwebwyd gan y TUC Swyddogion Arall (Uwch Dîm Arwain)	Glenn Bowen Jocelle Lovell Joanne Jones Carly McCreesh Karen Lewis Sarah Evans	Cyfarwyddwr Menter Cyfarwyddwr Cymunedau Cynhwysol Cyfarwyddwr Cyllid ac Adnoddau Cyfarwyddwr Menter (Dros Dro Mawrth – Mehefin 2023) Cyfarwyddwr Ymgysylltu Allanol; Ymddiswyddodd Awst 2022 Cyfarwyddwr Twf Busnes ac Ymgynghoriaeth
Swyddfa Gofrestredig	Adeilad sbarc, Heol Maindy Caerdydd CF24 4HQ	
Rhif Cofrestredig	24287 R (Mutuals Public Register – FCA)	
Archwilwyr	Haines Watts Cardiff, 7 Neptune Court, Vanguard Way, Cardiff, CF24 5PJ	

**Adroddiad Blynyddol
ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023**

Mae'r Swyddogion a'r Bwrdd yn cyflwyno eu hadroddiad a'r datganiadau ariannol am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023.

STRWYTHUR, LLYWODRAETHU A RHEOLI

Mae Cwmpas wedi'i gofrestru gyda'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol o dan Ddeddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014 ac mae'n cael ei lywodraethu o dan reolau'r gymdeithas.

Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am lywodraethu'r gymdeithas yn gyffredinol. Mae aelodau'r Bwrdd yn cael eu hethol i'r bwrdd gan aelodau Cwmpas, neu eu penodi gan y Bwrdd i lenwi bylchau mewn sgiliau neu brofiad. Mae TUC Cymru hefyd yn enwebu aelod i'r bwrdd.

Mae partneriaeth effeithiol rhwng aelodau'r Bwrdd a gweithwyr yn hanfodol i lwyddiant y gymdeithas. Mae gan Cwmpas Grŵp Ymgynghorol ar y Cyd (JCG) sy'n cynnwys cynrychiolwyr undebau a staff yn ogystal ag aelodau bwrdd ac aelodau'r Uwch Dîm Arwain. Pwrpas y JCG yw rhannu gwybodaeth am ddatblygiad gweithgareddau Cwmpas a galluogi rhannu gwybodaeth yn rheolaidd ar faterion yn ymwneud â chyflogaeth a llesiant yn Cwmpas. Mae'r Bwrdd yn cydnabod undeb llafur y GMB ac yn negodi gyda'r undeb ar gyflog ac amodau. Mae'r Bwrdd yn cyfarfod yn rheolaidd. Mae o leiaf pedwar cyfarfod gweithredol y Bwrdd a phedwar cyfarfod Bwrdd strategol y flwyddyn. Yn ogystal, mae gan y Bwrdd un is-bwyllgor, sef y Pwyllgor Risg ac Archwilio.

Mae'r Bwrdd yn dirprwyo arfer rhai pwerau mewn cysylltiad â rheoli a gweinyddu Cwmpas, a nodir yn y Rhestr Awdurdod Dirprwyedig. Mae'r polisi hwn yn nodi'r penderfyniadau a neilltuir, ac y mae'n rhaid iddynt gael eu gwneud, gan y Bwrdd, a'r penderfyniadau hynny lle y dirprwyir awdurdod gan y Bwrdd i gyfarwyddwyr unigol, megis y cadeirydd, pwyllgorau'r bwrdd neu'r prif weithredwr. Rheolir hyn drwy ofyn am adrodd yn ôl yn rheolaidd i'r Bwrdd fel y gall y Bwrdd llawn oruchwylio'r holl benderfyniadau a wneir o dan bwerau dirprwyedig maes o law.

Y Pwyllgor Risg ac Archwilio

Mae'r Pwyllgor Risg ac Archwilio yn cynnwys o leiaf 3 aelod. Mae'r pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter. Mae'n cymryd cyfrifoldeb dirprwyedig ar ran y Bwrdd am sicrhau bod fframwaith priodol o atebolrwydd o fewn y gymdeithas, gan gynghori'r Bwrdd ar faterion atebolrwydd ariannol, rheoli risg a llywodraethu.

Prif Weithredwr a Phersonél Rheoli Allweddol eraill

Mae'r Prif Weithredwr yn gyfrifol am reoli materion Cwmpas o ddydd i ddydd ac am weithredu polisiau y cytunwyd arnynt gan y Bwrdd. Amlinellir personél rheoli allweddol eraill ar dudalen 1 fel swyddogion eraill. Mae eu tâl yn unol â graddfeydd cyflog Cwmpas.

AMCANION A PHRIF WEITHGAREDDAU

Mae Cwmpas, a sefydlwyd 40 mlynedd yn ôl, yn asiantaeth ddatblygu gydweithredol. Credwn y dylai ein heconomi a'n cymdeithas weithio'n wahanol, gan roi pobl a'r blaned yn gyntaf.

Yn 2022, gosododd y Bwrdd strategaeth bum mlynedd newydd a rhwng 2022 a 2027 byddwn yn gweithio ar draws tair cenhadaeth allweddol i gyflawni ein diben:

- Cenhadaeth 1. Creu economi decach a gwyrddach – rydym yn gweithio i gynyddu'r gyfran o fentrau cymdeithasol, cwmnïau cydweithredol a busnesau sy'n eiddo i weithwyr a geir o fewn yr economi
- Cenhadaeth 2. Adeiladu cymdeithas fwy cyfartal - Rydym yn gweithio i ddatblygu cyfiawnder cymdeithasol trwy gynyddu mynediad, tegwch, amrywiaeth a chyfranogiad.
- Cenhadaeth 3. Gwneud i positif cadarnhaol ddigwydd - Rydym yn cydweithio gyda phobl a sefydliadau fel y gellir cymryd camau er budd y gymdeithas.

Mae'r nodau a'r canlyniadau sy'n gysylltiedig â'n tair cenhadaeth wedi'u nodi'n fanwl yn y ddogfen strategaeth bum

Cwmpas

mlynedd. Yn ogystal â'n nodau a'n canlyniadau ein hunain, rydym wedi ymrwymo i gymhwyso'r fframwaith a ddarperir gan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 i sicrhau ein bod yn gweithio i sicrhau effaith hirdymor i fynd i'r afael â phroblemau parhaus tldi, anghydraddoldeb economaidd a newid hinsawdd.

CYFLAWNIADAU A PHERFFORMIAD

Drwy gydol 2022-2023, parhaodd Cwmpas i wneud cyfraniad hanfodol at greu economi decach, wyrddach drwy amrywiaeth o fentrau, o ddarparu cyngor ar ddechrau a thwf newydd i fusnesau cymdeithasol, cefnogi cymunedau i gydweithredu ynghylch atebion gwell i dai a gofal, cefnogi mwy o gynhwysiant digidol, a datblygu arweinwyr cymdeithasol, i amrywiaeth o wasanaethau arloesi a gwerth cymdeithasol gan gynhyrchu egni newydd y tu ôl i newid systemau. Mae diddordeb cryf wedi parhau yn ein gwaith a chefnogaeth ar gyfer ffordd wahanol o wneud busnes, un sy'n blaenoriaethu nodau cymdeithasol ac amgylcheddol ochr yn ochr ag enillion economaidd ar gyfer dyfodol mwy cadarnhaol i bobl a chymunedau yng Nghymru. Wrth wraidd hyn mae'r modelau menter cymdeithasol, cydweithredol a busnes sy'n eiddo i'r gweithwyr y mae Cwmpas mor angerddol yn eu cylch.

Eleni cefnogodd ein tîm Busnes Cymdeithasol Cymru 63 o fusnesau newydd a helpu 631 o fusnesau cymdeithasol i dyfu, gan greu 187 o swyddi a diogelu 285 o rai eraill. Mae menter gymdeithasol a grymuso cymunedau'n gydrannau hanfodol i adeiladu lleoedd llewyrchus, cynaliadwy a gwydn, ac mae'r cymorth sydd ar gael drwy Busnes Cymdeithasol Cymru, a ariennir gan Lywodraeth Cymru a Chronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop, yn hollbwysig i dyfu'r sector. Darparodd Busnes Cymdeithasol Cymru hefyd gymorth wedi'i ariannu'n llawn i drosglwyddo busnesau i weithwyr drwy berchnogaeth gweithwyr. Fe wnaethom helpu i sefydlu 11 o fusnesau newydd y mae gweithwyr yn berchen arnynt yng Nghymru eleni. Gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru, roeddem yn falch o weld y sector yn dod yn fwy amlwg yn economi Cymru.

Mae ein rhaglen buddsoddi cymunedol, a ariennir gan Gronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol Cymru, yn parhau i helpu cymunedau i ddiogelu, prynu a chryfhau eu hasedau. Eleni, fe wnaethom gefnogi 24 o gymunedau i baratoi cynllun cyfranddaliadau. Lansiodd chwech yn ystod y flwyddyn gan lwyddo i godi £1,181,205 i brynu ased lleol.

Parhaodd ein gwaith yn y sector gofal cymdeithasol, gyda chyllid pellach gan Lywodraeth Cymru yn ein galluogi i archwilio modelau trawsnewidiol o ddarpariaeth gofal cymdeithasol sy'n creu canlyniadau gwell i'r rhai sy'n derbyn gofal a mwy o werth cymdeithasol. Galluogodd cyllid gan Gyngor Pen-y-bont ar Ogwr ni i wneud gwaith arloesol i wella llesiant gofalywyr di-dâl drwy gefnogi mwy o gydweithredu rhwng gwasanaethau cyhoeddus a thrydydd sector. Mae'r Loteri Genedlaethol hefyd wedi ariannu prosiect peilot, "Gofal dan Arweiniad y Gymuned: Atebion i broblemau gofal cymdeithasol", prosiect sy'n cael ei arwain a'i gyd-gynhyrchu gan y gymuned gyda'r nod o dreialu a gwerthuso dau fodel gofal gwahanol.

Parhaodd ein Prosiect peilot a ariennir gan Adfywio Gymunedol (CRF) i weithredu yn ystod y flwyddyn, a sefydlwyd hwb entrepreneuriaeth yng nghanol tref Aberdâr, gan weithio gyda phartneriaid sy'n gynnwys Ardal Gwella Busnes Ein Aberdâr a Purple Shoots, darparwr cyllid meicro. Daeth y cyllid i ben ym mis Rhagfyr. Yn anffodus, bu'n rhaid i'r hwb gau ei ddrysau ym mis Mehefin gan nad oedd cyllid parhaus ar gael gan CRF.

Fe wnaethom arwain ystod o fentrau i gryfhau cymunedau a hyrwyddo cynhwysiant. Nod ein prosiect Cymunedau Digidol Cymru (CDC) a ariennir gan Lywodraeth Cymru - Cymunedau Digidol Cymru: Hyder Digidol, Iechyd a Lles - yw lleihau allgáu digidol trwy ddarparu hyfforddiant, cefnogaeth ac anogaeth i sefydliadau i'w helpu i gefnogi pobl sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol. Arweinir y rhaglen gan Cwmpas ac mae'n cynnwys partneriaeth gyda'r Good Things Foundation a Phrifysgol Abertawe. Mae gan y rhaglen ffocws ychwanegol ar iechyd a gofal cymdeithasol, gan gefnogi staff a chleifion i gynyddu sgiliau digidol a gwella canlyniadau iechyd. Diolch i gyllid parhaus gan Lywodraeth Cymru, eleni cynorthwyodd ein tîm CDC 40,201 o bobl i fynd ar-lein gan hyfforddi 2,741 o staff a gwirfoddolwyr mewn sgiliau digidol.

Fe wnaethom barhau i gyflwyno'r rhaglen Cymunedau'n Creu Cartrefi, yr unig hyb Tai dan Arweiniad y Gymuned (CLH) yng Nghymru. Mae gennym dîm o gynghorwyr achrededig yn gweithio mewn cymunedau i ysbrydoli mudiad cynyddol o bobl sydd eisiau creu cartrefi 'gwirioneddol' fforddiadwy i aros yn fytholbarhaus ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol. Cefnogir y prosiect gyda chyllid gan Lywodraeth Cymru a Sefydliad Nationwide. Eleni, roeddem yn gallu

Cwmpas

cefnogi 3 chydweithfa dai bresennol a oedd yn gyfrifol am reoli 26 o gartrefi, yn ogystal â gwaith gyda 36 o grwpiau sydd â'r potensial i ddatblygu hyd at 269 o gartrefi newydd.

Darparodd ein tîm Twf Busnes a Masnachol ymgynghoriaeth i nifer cynyddol o gleientiaid yn y sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector, gan gynnwys byrddau iechyd, cynghorau lleol a chymdeithasau tai. Fe wnaethom ddarparu amrywiaeth o gynhyrchion a gwasanaethau ar themâu gwerth cymdeithasol, trawsnewid digidol yn ogystal ag ar ddysgu a datblygu. Unwaith eto rhagorwyd ar y targedau masnachol blynyddol yn ein cynllun busnes. Arweiniodd un o'n mentrau polisi mwyaf arwyddocaol yn ystod y flwyddyn at Bwyllgor Llywodraeth Leol a Thai'r Senedd yn cynnal ymchwiliad i asedau Cymunedol. Gwnaeth y Pwyllgor 16 o argymhellion, a daeth 9 ohonynt o'n papur trafod. Derbyniwyd 15 mewn egwyddor gan y Gweinidog Newid Hinsawdd.

Cynyddwyd ein hymdrechion i hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant (EDI). Drwy gydol y flwyddyn, buom yn canolbwyntio ar gryfhau'r sylfeini trwy fentrau i wella ein dealltwriaeth o amrywiaeth, tegwch a chynhwysiant, gan gynnwys comisiynu hyfforddiant i'r holl staff, gyda ffoecs penodol ar bynciau fel gwrth-hiliaeth, anabledd, cynhwysiant LHDTTC+, a niwroamrywiaeth. Yn ogystal â buddsoddi mewn hyfforddiant a oedd yn canolbwyntio ar ddylunio gwasanaethau sy'n canolbwyntio ar y defnyddiwr, lansiodd ein "Datganiad o Fwriad: Tegwch, Amrywiaeth a Chynhwysiant" yn dilyn archwiliad tegwch annibynnol gan Race Council Cymru. Arweiniodd hyn at ddatblygu cynllun gweithredu EDI.

Er mwyn sicrhau bod ein graddfeydd cyflog yn deg, fe wnaethom gychwyn ar broses gwerthuso swyddi, a gwblhawyd yn ystod y flwyddyn. Nid oedd unrhyw weithiwr yn wynebu anfantais o dan y tabl graddfeydd cyflog newydd. Cyflwynodd y tabl graddfeydd cyflog newydd 2 lefel ychwanegol gan ganiatáu ar gyfer cyflogau tecach a gwella'r cyfle i gynnwys dilyniant a datblygiad. Lansiodd y raddfa gyflog newydd ym mis Hydref 2022. Yn ein harolwg staff blynyddol, gofynnwyd i weithwyr am eu barn a'u syniadau ar gyfer gwella – dywedodd 91% y byddent yn argymhell Cwmpas fel lle da i weithio a dywedodd 93% eu bod yn falch o weithio yma. Mae gan ein proffil rhywedd gymhareb gwrywaidd/benywaidd o 40% i 60%. Ein cymhareb cyflog yw 3.8:1 rhwng y gweithwyr ar y cyflogau uchaf ac isaf.

Yn ystod y flwyddyn, gwnaethom y penderfyniad beiddgar i ddod â'r cytundebau prydles ar ein holl swyddfeydd i ben. Roedd hyn yn dilyn adolygiad o'r ffordd rydym yn gweithio ers pandemig Covid, gyda'r mwyafrif o gydweithwyr yn dewis parhau i weithio gartref, pan nad oeddent yn ymweld â chleientiaid. Roedd hefyd yn cefnogi ein huchelgeisiau tuag at sero net a lleihau gorbenion. Er nad oes swyddfa benodol, mae digon o gyfle i gydweithwyr gyfarfod mewn nifer o leoliadau lleol ar gyfer cyfarfodydd tîm yn ogystal â defnyddio gofod desg yn Yr Egin a Spark yng Nghaerdydd (ein swyddfa gofrestredig newydd).

Yn ystod y flwyddyn, ymddiswyddodd Derek Walker, Prif Weithredwr. Cwmpaswyd y cyfnod interim gan y Cyfarwyddwr Mentrau tan fis Mai, pan gafodd Prif Weithredwr newydd, Bethan Webber, ei recriwtio. Ni fu unrhyw effaith ar y busnes yn ystod y cyfnod hwn.

Rydym ym mlwyddyn gyntaf y strategaeth 5 mlynedd. Adroddir ar fonitro cynnydd i Aelodau'r Bwrdd ar adegau rheolaidd. Mae'n ddyddiau cynnar o hyd ac mae cynnydd wedi'i wneud; rydym yn rhagweld y bydd adolygiad mwy ffurfiol yn digwydd ar y pwynt hanner ffordd.

Rydym yn rhagweld y bydd 2023/24 yn flwyddyn o newid, yn dilyn diwedd Cyllid Ewropeaidd. Bydd Cwmpas yn wynebu'r heriau nodweddiadol tebyg i bob sefydliad trydydd sector. Mae'r hinsawdd economaidd bresennol a'r ffafriaeth barhaus ar gyfer cylchoedd ariannu tymor byr yn her barhaus. Nid yw hyn yn newydd i Cwmpas ac mae cydweithwyr mewn sefyllfa dda, gyda sgiliau a phrofiad o reoli'r heriau hyn.

ADOLYGIAD A CHANLYNIADAU ARIANNOL

Yn ystod y flwyddyn, cynhyrchodd y gymdeithas drosiant o £7.3m o gyfuniad o grantiau, incwm contract a gwaith ymgynghorol. Cynhyrchwyd gwarged o £88k yn y cyfnod. Mae'r rhan fwyaf o weithgareddau'r gymdeithas yn gweithredu ar sail adennill costau.

Mae'r prif ffynonellau cyllid ar gyfer 2022-2023 yn cynnwys:

- incwm a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â chyflawni contract Cymunedau Digidol Cymru.
- cyfuniad o grantiau Ewropeaidd a Llywodraeth Cymru i gefnogi ein prosiectau Busnes Cymdeithasol Cymru;
- cyllid grant gan Sefydliad Nationwide a Llywodraeth Cymru i gyflawni ein Prosiect Tai Cydweithredol;
- cyllid grant gan Lywodraeth Cymru i gyflawni gweithgareddau craidd a gwaith prosiect unigol penodol;
- incwm grant gan Gronfa Gymunedol y Loteri Fawr i ariannu ein prosiect Cadernid Cyfranddaliadau Cymunedol Cymru, a
- derbyniwyd incwm hefyd o wahanol ffynonellau ar gyfer Gweithgareddau Gwarged Cymdeithasol

Mae strategaeth fuddsoddi ddarvoudus ar waith i sicrhau bod cronfeydd wrth gefn yn cael eu diogelu. Yr asedau net ar 31 Mawrth 2023 oedd

£1,114K yn cynnwys cronfa wrth gefn gyffredinol o £557K, a chronfeydd wrth gefn dynodedig o £557K.

Mae cronfeydd wrth gefn dynodedig yn darparu adnoddau er mwyn sicrhau parhad a datblygiad y gymdeithas a chronfa gost gritigol os bydd yn rhaid i'r gymdeithas leihau ei gweithgareddau'n sylweddol, lleihau o ran maint neu gau.

DATGANIAD YNGHYLCH DATGELU GWYBODAETH I ARCHWILWYR

Hyd y gŵyr y Bwrdd, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y gymdeithas yn ymwybodol ohoni, ac mae pob aelod o'r Bwrdd wedi cymryd yr holl gamau y dylent fod wedi'u cymryd fel aelod o'r Bwrdd er mwyn gwneud eu hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sicrhau bod archwilwyr y gymdeithas yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

ARCHWILWYR

Bydd yr archwilwyr, Haines Watts, yn cael eu cynnig i'w hailbenodi yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol sydd i ddod.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R BWRDD

Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am baratoi yr Adroddiad Blynyddol a'r datganiadau ariannol yn unol â'r gyfraith a'r rheoliadau perthnasol.

Mae'n ofynnol i'r Bwrdd baratoi datganiadau ariannol ar gyfer pob blwyddyn ariannol yn unol ag Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig (Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig a chyfraith berthnasol) (GAAP). Mae'n ofynnol yn ôl y gyfraith i'r datganiadau ariannol roi darlun cywir a theg o sefyllfa'r gymdeithas a'i gormodedd o incwm dros wariant am y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, rhaid i'r Bwrdd:

- ddewis polisiau cyfrifyddu addas a'u defnyddio'n gyson;
- llunio arfarniadau a gwneud amcangyfrifon sy'n rhesymol ac yn ddoeth;
- datgan a ddilynwyd Safonau Cyfrifyddu perthnasol y DU; a
- pharatoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd y gymdeithas yn parhau mewn busnes.

Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am gynnal systemau rheolaeth fewnol boddhaol a chadw cofnodion cyfrifyddu cywir sy'n datgelu gyda chywirdeb rhesymol ar unrhyw adeg sefyllfa ariannol y Gymdeithas ac yn eu galluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014. Yn ogystal, mae'r Bwrdd yn gyfrifol am ddiogelu asedau'r gymdeithas ac felly maent yn gyfrifol am gymryd camau rhesymol i atal a darganfod twyll ac anghysondebau eraill.

Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am gynnal a chadw'r wybodaeth gorfforaethol ac ariannol a gynhwysir ar wefan y gymdeithas. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n llywodraethu paratoi a lledaenu datganiadau ariannol fod yn wahanol i ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Ar ran y bwrdd:

.....
David Jenkins - Cadeirydd

Dyddiad: .....

**Report of the Independent Auditors to the Members of
Cwmpas**

**Adroddiad yr Archwilywyr Annibynnol i Aelodau o
Cwmpas**

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Cwmpas (y 'gymdeithas') ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023 sy'n cynnwys yr Incwm a Gwariant, y Fantolen a'r Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifyddu sylweddol. Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig, gan gynnwys Safon Adrodd Ariannol 102 'Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon' (Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa'r gymdeithas ar 31 Mawrth 2023 ac o'i warged ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar yr adeg honno;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig; ac
- wedi'u paratoi yn unol â gofynion Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014.

Sail ar gyfer barn

Cynhaliwyd ein harchwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU) (ISAs (UK)) a chyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio yn yr adran datganiadau ariannol yn ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol ar y gymdeithas yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer ein barn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rydym wedi dod i'r casgliad bod defnydd y Bwrdd ar sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i gyflawni, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r gymdeithas i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir ein cyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r Bwrdd o ran busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol heblaw'r datganiadau ariannol a'n hadroddiad archwilydd arnynt. Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am yr wybodaeth arall a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn ymdrin â'r wybodaeth arall ac nid ydym yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arnynt.

Ein cyfrifoldeb ni yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall fel petai wedi'i cham-ddatgan yn sylweddol. Os byddwn yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddwn yn dod i'r casgliad, yn seiliedig ar y gwaith yr ydym wedi'i wneud, fod camddatganiad sylweddol yn yr wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni adrodd hynny. Nid oes gennym ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Materion y mae'n ofynnol i ni adrodd arnynt drwy eithriad

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol lle mae Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014 yn ei gwneud yn ofynnol i ni adrodd i chi os, yn ein barn ni:

Report of the Independent Auditors to the Members of Cwmpas

- nad yw'r gymdeithas wedi cadw llyfrau cyfrifon cywir, ac nid yw wedi cynnal system foddhaol o reolaeth dros ei trafodion, yn unol â gofynion y ddeddfwriaeth; neu
- nad yw'r cyfrif refeniw, unrhyw gyfrifon eraill y mae ein hadroddiad yn ymwneud â nhw, a'r fantolen yn cyd-fynd â llyfrau cyfrifon y gymdeithas; neu
- nad ydym wedi cael yr holl wybodaeth ac esboniadau angenrheidiol at ddibenion ein harchwiliad.

Cyfrifoldebau rheoli pwyllgorau

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn natganiad cyfrifoldebau'r Bwrdd a nodir ar dudalen 5, mae'r Bwrdd yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun cywir a theg, ac ar gyfer rheolaeth fewnol o'r fath y mae'n penderfynu ar yr hyn sy'n angenrheidiol i alluogi paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r Bwrdd yn gyfrifol am asesu gallu'r gymdeithas i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio sail cyfrifyddu busnes gweithredol oni bai bod y Bwrdd naill ai'n bwriadu diddymu'r gymdeithas neu i roi'r gorau i weithrediadau, neu nad oes ganddo ddewis arall realistig ond gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwilyr am archwilio'r datganiadau ariannol

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi Adroddiad yr Archwilyr sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Manylir isod i ba raddau y mae ein gweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll:

Achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau yw afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll. Rydym yn cynllunio gweithdrefnau yn unol â'n cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll. Manylir isod i ba raddau y mae ein gweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll:

Mae ein gweithdrefnau cynllunio'n nodi'r fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol sy'n berthnasol i weithrediadau a datganiadau ariannol y gymdeithas. Caiff y rhain eu hadolygu'n fewnol gyda'r tîm archwilio gan gynnwys profiad a disgwyliadau perthnasol o'r diwydiant yn ogystal ag yn allanol gyda rheolwyr y cleient. Y cyfreithiau a'r rheoliadau allweddol a ystyriwyd gennym yn y cyd-destun hwn oedd Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014, UK GAAP (FRS 102) a deddfwriaeth dreth berthnasol.

Unwaith y cânt eu nodi, byddwn yn asesu risgiau camddatganiadau perthnasol mewn perthynas â chyfreithiau a rheoliadau, afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll ac yn addasu ein profion yn unol â hynny. Mae ein gweithdrefnau archwilio yn cynnwys:

- Trafod gyda'r rheolwyr pa feysydd o'r gymdeithas y maent yn credu sy'n fwy agored i dwyll, ac
- a oes ganddynt unrhyw wybodaeth neu amheuaeth o weithgareddau twyllodrus.
- Cael dealltwriaeth o'r rheolaethau allweddol a roddwyd ar waith gan y gymdeithas i fynd i'r afael â risgiau a nodwyd, asesu effeithiolrwydd y rheini a thrafod sut y caiff y rhain eu cynnal a'u monitro'n fewnol
- Asesu'r risg y bydd rheolwyr yn diystyru ac adolygu a phrofi cofnodion dyddyfr a wneir yn y system gyfrifyddu
- Tybiaethau a dyfarniadau heriol a wnaed gan y gymdeithas mewn perthynas â'r amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r datganiadau ariannol
- Trafod rhwymedigaethau cyfreithiol a rheoleiddiol y gymdeithas ag aelodau a rheolwyr ac a oes ganddynt unrhyw wybodaeth neu amheuaeth o ddiffyg cydymffurfio.

**Report of the Independent Auditors to the Members of
Cwmpas**

Er bod yr archwiliad wedi'i gynllunio a'i gynnal yn unol ag ISAs (DU) mae risg anochel o hyd na fydd camddatganiadau perthnasol yn y datganiadau ariannol yn cael eu canfod oherwydd cyfyngiadau cynhenid yr archwiliad, ac oherwydd eu natur, unrhyw achosion o dwyll o'r fath neu afreoleidd-dra sy'n debygol o gynnwys cydgynllwynio, ffugio, camliwio bwriadol, neu ddiystyru rheolaethau mewnol.

Ceir disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau am archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adroddiadau Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'n Hadroddiad yr Archwilwyr.

Defnydd o'n hadroddiad

Cyflwynir yr adroddiad hwn i aelodau'r gymdeithas yn unig, fel corff, yn unol ag Adran 87 o Ddeddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014. Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud er mwyn i ni allu datgan i aelodau'r gymdeithas y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un ac eithrio'r gymdeithas ac aelodau'r gymdeithas fel corff, am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, nac am y farn a luniwyd gennym.

Victoria Carter (Uwch Archwilydd Statudol)
Ar ran Haines Watts Wales LLP, Statutory Auditors 7
Neptune Court
Vanguard
Way Cardiff
CF24 5PJ

Dyddiad: .....

Cwmpas

**Incwm a Gwariant
am y flwyddyn yn gorffen 31 Mawrth 2023**

	Nodiadau	2023 £	2022 £
Trosiant	3	7,279,436	6,494,642
Treuliau gweinyddol	4	(4,701,127)	(4,323,703)
Costau teithio		(82,861)	(13,547)
Costau gweithredol		<u>(2,410,671)</u>	<u>(2,096,698)</u>
Gwarged Gweithredu		84,777	60,694
Llog derbyniadwy ac incwm tebyg		<u>4,881</u>	<u>363</u>
Gwarged cyn trethiant	5	89,658	61,057
Treth ar warged	6	<u>(902)</u>	<u>(69)</u>
Gwarged ar gyfer y flwyddyn ariannol		<u>88,756</u>	<u>60,988</u>

Mantolen 31 Mawrth 2023

Asedau sefydlog	Nodiadau	2023 £	2024 £
Asedau diriaethol	7	-	-
Buddsoddiadau	8	<u>12,250</u>	<u>12,250</u>
		<u>12,250</u>	<u>12,250</u>
Asedau cyfredol			
Dyledwyr	9	1,291,758	1,238,532
Arian parod yn y banc		<u>1,290,954</u>	<u>1,035,784</u>
		2,582,712	2,274,316
Credydwyr			
Symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn	10	<u>(1,480,309)</u>	<u>(1,260,661)</u>
Asedau cyfredol net		<u>1,102,403</u>	<u>1,013,655</u>
Cyfanswm asedau llai rhwymedigaethau cyfredol		<u>1,114,653</u>	<u>1,025,905</u>
Cyfalaf a chronfeydd wrth gefn			
Cyfalaf cyfranddaliadau a alwyd i fyny	12	143	151
Cronfeydd dynodedig	13	557,216	666,708
Enillion a gadwyd	13	<u>557,294</u>	<u>359,046</u>
Cronfeydd cyfranddalwyr		<u>1,114,653</u>	<u>1,025,905</u>

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan y Bwrdd ar i'w cyhoeddi ar ..... a'u hawdurdodi ar ei ran gan:

.....
D Jenkins – Cadeirydd

.....
J Andrews -
Trysorydd

.....
B Webber - Ysgrifennydd

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol am y Flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023

1. Gwybodaeth statudol

Mae Cwmpas yn Gymdeithas Budd Cymunedol, o dan Ddeddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014. Y swyddfa gofrestrdig yw Spark Building, Maindy Road, Caerdydd, CF24 4HQ

Mae Cwmpas wedi'i gofrestru gyda'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol o dan Ddeddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014.

2. Polisiâu cyfrifyddu

Sail paratoi'r datganiadau ariannol

Paratowyd y datganiadau ariannol hyn yn unol â Safon Adrodd Ariannol 102 "Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon" a gofynion Deddf Cymdeithasau Cydweithredol a Chymdeithasau Budd Cymunedol 2014.

Mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi mewn sterling, sef arian gweithredol y gymdeithas. Mae symiau ariannol yn y datganiad ariannol hyn wedi'u talgrynnu i'r £ sterling agosaf.

Busnes gweithredol

Ar adeg cymeradwyo'r Datganiadau Ariannol mae gan y Bwrdd ddisgwyliad rhesymol bod gan y gymdeithas adnoddau digonol i barhau mewn bodolaeth weithredol hyd y gellir rhagweld. Mae'r Bwrdd yn mabwysiadu'r sail cyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

Dyfarniadau cyfrifyddu critigol a phrif ffynonellau ansicrwydd amcangyfrif

Wrth gymhwyso polisiâu cyfrifyddu'r gymdeithas, mae'n ofynnol i'r Bwrdd wneud dyfarniadau, amcangyfrifon a thybiaethau ynghylch swm cario asedau a rhwymedigaethau nad ydynt yn amlwg o ffynonellau eraill. Mae'r amcangyfrifon a'r rhagdybiaethau cysylltiedig yn seiliedig ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill yr ystyrir eu bod yn berthnasol. Gall canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol i'r amcangyfrifon hyn.

Mae'r amcangyfrifon a'r thybiaethau sylfaenol yn cael eu hadolygu'n barhaus. Cydnabyddir diwygiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu yn y cyfnod y caiff yr amcangyfrif ei ddiwygio ynddo pan fo'r diwygiad yn effeithio ar y cyfnod hwnnw'n unig, neu yn y cyfnod adolygu a chyfnodau yn y dyfodol lle mae'r diwygiad yn effeithio ar gyfnodau presennol a chyfnodau'r dyfodol.

Prif ffynonellau ansicrwydd amcangyfrif

Mae'r amcangyfrifon a'r thybiaethau sydd â risg sylweddol o achosi addasiad sylweddol i swm cario asedau a rhwymedigaethau fel a ganlyn;

- Bywydau defnyddiol ac asedau dibrisiadwy

Mae rheolwyr yn adolygu oes ddefnyddiol asedau dibrisiadwy ar bob dyddiad adrodd yn seiliedig ar y defnydd disgwyliedig o asedau'r gymdeithas. Mae'r symiau cario yn cael eu dadansoddi yn nodyn 7. Fodd bynnag, gall canlyniadau gwirioneddol amrywio oherwydd darfodiad technegol.

Trosiant

Mae trosiant yn cynrychioli'r cyfanswm sy'n dderbyniadwy gan y gymdeithas yng nghwrs arferol busnes am wasanaethau a chyllid grant a reolir gan y gymdeithas.

Grantiau a Chontractau

Mae grantiau'r Llywodraeth yn cael eu cydnabod ar werth teg yr ased a dderbyniwyd neu sy'n dderbyniadwy pan fo sicrwydd rhesymol y bydd amodau'r grant yn cael eu bodloni ac y bydd y grantiau'n cael eu derbyn.

Cwmpas

Mae grant sy'n pennu amodau perfformiad yn cael ei gydnabod mewn incwm pan fodlonir yr amodau perfformiad. Mae grant a dderbyniwyd cyn bodloni'r meini prawf cydnabod yn cael ei gydnabod fel rhwymedigaeth.

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol am y Flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023 - parhau

Accounting policies - continued

Tangible fixed assets

Depreciation is provided at the following annual rates in order to write off the cost less estimated residual value of

each asset over its estimated useful life.

Fixtures and fittings	- 20% on cost
Computer equipment	- 33.3% on cost

2. Polisiâu cyfrifyddu - parhad asedau sefydlog Diriaethol

Darperir dibrisiant ar y cyfraddau blynyddol canlynol er mwyn dileu'r gost llai gwerth gweddilliol amcangyfrifedig pob ased dros ei oes ddefnyddiol amcangyfrifedig.

Gosodion a ffitiadau	- 20% ar gost
Offer cyfrifiadurol	- 33.3% ar gost

Mae gan y gymdeithas bolisi cyfalafu lle mai dim ond asedau dros £1,500 sy'n cael eu cyfalafu.

Pennir yr enill neu golli sy'n codi wrth waredu ased fel y gwahaniaeth rhwng derbyniadau'r gwerthiant a gwerth cario'r asedau, a chaiff ei gredu neu ei godi ar y cyfrif incwm a gwariant.

Nodir buddsoddiadau asedau sefydlog ar gost llai darpariaeth ar gyfer gostyngiad mewn gwerth.

Amhariad asedau sefydlog

Ar ddyddiad gorffen pob adrodd, mae'r gymdeithas yn adolygu symiau cario ei hasedau diriaethol a'i hasedau anniriaethol er mwyn penderfynu a oes unrhyw arwydd bod yr asedau hynny wedi dioddef colled amhariad. Os oes unrhyw arwydd o'r fath yn bodoli, amcangyfrifir swm adenilladwy'r ased er mwyn pennu maint y golled amhariad (os oes un). Lle nad yw'n bosibl amcangyfrif swm adenilladwy ased unigol, mae'r gymdeithas yn amcangyfrif swm adenilladwy yr uned cynhyrchu arian y mae'r ased yn perthyn iddi.

Swm adenilladwy yw'r uchaf o werth teg llai costau gwerthu a gwerth defnyddio. Wrth asesu gwerth defnyddio, mae'r llif arian amcangyfrifedig yn y dyfodol yn cael ei ddisgowntio i'w gwerth presennol gan ddefnyddio cyfradd ddisgownt cyn treth sy'n adlewyrchu asesiadau cyfredol y farchnad o werth amser arian a'r risgiau sy'n benodol i'r ased nad yw'r amcangyfrifon o lifau arian parod yn y dyfodol wedi'u haddasu ar eu cyfer.

Os amcangyfrifir bod swm adferadwy ased (neu uned cynhyrchu arian parod) yn llai na'i swm cario, gostyngir swm cario'r ased (neu uned cynhyrchu arian parod) i'w swm adenilladwy. Mae colled amhariad yn cael ei chydabod ar unwaith yn y cyfrif incwm a gwariant, oni bai bod yr ased perthnasol yn cael ei gario ar swm wedi'i ailbriso, ac os felly bydd y golled amhariad yn cael ei thrin fel gostyngiad ailbriso.

Mae colledion amhariad cydnabyddedig yn cael eu gwrthdroi os, a dim ond os, yw'r rhesymau dros y golled amhariad wedi peidio â bod yn berthnasol. Pan fydd colled amhariad yn gwrthdroi wedyn, cynyddir swm cario'r ased (neu'r uned cynhyrchu arian parod) i'r amcangyfrif diwygiedig o'i swm adferadwy, ond fel nad yw'r swm cario uwch yn fwy na'r swm cario a fyddai wedi'i bennu pe na chydabuwyd unrhyw golled amhariad ar gyfer yr ased (neu'r uned cynhyrchu arian) mewn blynyddoedd blaenorol. Mae gwrthdroi colled amhariad yn cael ei gydnabod ar unwaith yn y cyfrif incwm a gwariant, oni bai bod yr ased perthnasol yn cael ei gario i mewn ar swm sydd wedi'i ailbriso, ac os felly bydd gwrthdroi'r golled amhariad yn cael ei drin fel cynnydd o ganlyniad i ailbriso.

Offerynnau ariannol

Mae'r gymdeithas wedi dewis cymhwyso darpariaethau Adran 11 'Offerynnau Ariannol Sylfaenol' ac Adran 12 'Materion Offerynnau Ariannol Eraill' FRS 102 i'w holl offerynnau ariannol.

Cydnabyddir offerynnau ariannol yn natganiad o sefyllfa ariannol y gymdeithas pan ddaw'r gymdeithas yn barti i

Cwmpas

ddarpariaethau cytundebol yr offeryn.

Mae asedau a rhwymedigaethau ariannol yn cael eu gwrthbwyso, gyda'r symiau net a gyflwynir yn y datganiadau ariannol, pan fydd hawl y gellir eu gorfodi i wrthbwyso'r symiau cydnabyddedig a bod bwriad i setlo ar sail net neu i realeiddio'r ased a setlo'r rhwymedigaeth yr un pryd.

Trethiant

Mae'r dreth sy'n daladwy ar hyn o bryd yn seiliedig ar y gwarged trethadwy am y flwyddyn. Mae gwarged trethadwy'n wahanol i warged net fel yr adroddwyd yn y cyfrif incwm a gwariant, oherwydd nid yw'n cynnwys eitemau o incwm neu draul sy'n drethadwy neu'n ddidynadwy mewn blynyddoedd eraill ac nid yw'n cynnwys ychwaith eitemau nad ydynt byth yn drethadwy nac yn ddidynadwy. Mae rhwymedigaeth y gymdeithas ar gyfer treth gyfredol yn cael ei chyfrifo gan ddefnyddio cyfraddau treth sydd wedi'u deddfu neu eu deddfu'n sylweddol erbyn dyddiad gorffen yr adrodd.

Costau pensiwn a buddion ar ôl ymddeol eraill

Mae'r gymdeithas yn gweithredu cynllun pensiwn cyfraniadau diffiniedig. Mae cyfraniadau sy'n daladwy i gynllun pensiwn y gymdeithas yn cael eu codi ar y cyfrif incwm a gwariant, yn y cyfnod y maent yn berthnasol iddo.

Cwmpas

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol – parhad am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023

2. Polisiau cyfrifyddu– parhaus

Buddion gweithwyr

Mae costau buddion gweithwyr tymor byr yn cael eu cydnabod fel rhwymedigaeth a thraul.

Cydnabyddir cost unrhyw hawl gwyliu nas defnyddiwyd yn y cyfnod y derbynnir gwasanaethau'r gweithiwr.

Mae buddion terfynu'n cael eu cydnabod ar unwaith fel traul pan fo'r gymdeithas yn amlwg wedi ymrwymo i derfynu cyflogaeth gweithiwr neu i ddarparu buddion terfynu.

Mae taliadau i gynlluniau buddion ymddeol cyfraniad diffiniedig yn cael eu codi fel traul wrth iddynt ddod yn ddyledus.

Cronfeydd Wrth Gefn

Mae Cwmpas wedi adolygu ei sefyllfa ariannol a'r angen i gynnal cronfeydd wrth gefn i ddarparu adnoddau digonol i ganiatáu ar gyfer parhad a datblygiad y gymdeithas.

Mae hyn er mwyn sicrhau sicrwydd ariannol, lefelau staffio priodol ac adnoddau digonol i gwrdd â heriau a osodir gan newidiadau mewn weithgareddau ariannu.

Mae'r Bwrdd o'r farn ei bod yn ddoeth bod angen i gronfeydd wrth gefn cyffredinol fod yn ddigonol er mwyn

- osgoi'r angen i wireddu asedau sefydlog a ddelir at ddefnydd y gymdeithas.
- caniatáu trosglwyddiadau i'r amrywiol gronfeydd dynodedig fel y manylir isod

Cronfa Buddsoddi a Busnes Newydd:

Mae'r gronfa hon wedi'i sefydlu i ddynodi cronfeydd ar gyfer buddsoddi mewn cyfleoedd yn y dyfodol neu weithgareddau busnes newydd.

Cronfa Costau Critigol:

Mae'r gronfa hon wedi'i sefydlu i dalu costau cau sy'n codi o ganlyniad i incwm y prosiect yn dod i ben. Gallai costau o'r fath gynnwys costau diswyddo. Mae'r gronfa hon i'w chadw ar lefel briodol, wedi'i chyfrifo'n flynyddol a bydd arian yn cael ei drosglwyddo i'r gronfa wrth gefn ac ohoni i gyflawni hyn.

Cronfa Amnewid TG:

Mae'r gronfa hon wedi'i sefydlu i dalu costau adnewyddu offer TG ar sail gylchol neu yn ôl yr angen.

3. Trosiant

Mae'r trosiant a'r gwarged cyn treth i'w priodoli i brif weithgarwch y gymdeithas. Mae'r

trosiant ar gyfer y flwyddyn yn cael ei ddadansoddi fel a ganlyn:

	2023 £	2022 £
incwm grant a dderbyniwyd		
- Llywodraeth Cymru	757,474	712,811
- Cyllid Ewropeaidd	3,439,510	2,817,701
Incwm Contract Cymru	2,037,061	1,818,691
Incwm grant ac incwm contract arall	1,045,391	1,145,439
Cyfanswm	<u>7,279,436</u>	<u>6,494,642</u>

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol - parhad am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023**4. Costiau Staff**

	2023	2022
	£	£
Cyflogau	3,964,954	3,684,444
Social security costs	439,617	375,939
Costau pensiwn staff	242,850	223,897
Adnoddau hyfforddi a datblygu	34,886	34,021
Recriwtio	18,820	5,402
	<u>4,701,127</u>	<u>4,323,703</u>

Roedd nifer misol cyfartalog o weithwyr yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

2023	2022
<u>100</u>	<u>100</u>

Ni thelir unrhyw dâl i aelodau bwrdd.

Tâl personél rheoli allweddol

Mae tâl personél rheoli allweddol, sef y Prif Weithredwr a'r uwch dîm arwain, fel a ganlyn:

	2023	2022
	£	£
lawndal cyfanredol	<u>394,034</u>	<u>395,679</u>

Roedd yr uwch dîm arweinyddiaeth yn 2023 yn cynnwys 5 gweithiwr (2022: 6).

5. Gwarged cyn trethiant

Nodir y gwarged gweithredu ar ôl codi tâl:

	2023	2022
	£	£
Dibrisiant - asedau sy'n eiddo	-	13,586
Tâl yr archwilwyr:		
- ar gyfer archwiliad o'r gymdeithas	3,700	3,850
- gwasanaethau arall	84,875	21,800
Rhent prydles gweithredu	65,319	67,652
Costiau Pensiwn	<u>242,850</u>	<u>223,897</u>

Cwmpas

6. Treth

Dadansoddiad o'r tâl treth

Roedd y tâl treth ar y gwarged ar weithgareddau arferol am y flwyddyn fel a ganlyn:

	2023 £	2022 £
Treth gyfredol:		
Treth gorfforaeth y DU	<u>902</u>	<u>69</u>
Treth ar warged	<u>902</u>	<u>69</u>

Mae treth gorfforaeth y DU wedi'i chodi ar 19% (2022 - 19%)

Cysoni cyfanswm y tâl treth sydd wedi'i gynnwys yn y cyfrif incwm a gwariant

Mae'r dreth a aseswyd ar gyfer y flwyddyn yn is na chyfradd safonol y dreth gorfforaeth yn y DU. Esbonnir y gwahaniaeth isod:

	2023 £	2022 £
Gwarged cyn treth	<u>89,658</u>	<u>61,057</u>
Gwarged wedi'i luosi â chyfradd safonol treth gorfforaeth y DU o 19% (2022 - 19%)	17,035	11,601
Effeithiau: Gwarged nad yw'n destun treth	<u>(16,133)</u>	<u>(11,532)</u>
Cyfanswm y tâl treth	<u>902</u>	<u>69</u>

Ac eithrio treth gorfforaeth ar log banc crynswth a dderbyniwyd, nid oes trethiant yn daladwy gan fod Cyllid a Thollau EM yn ystyried bod y gymdeithas yn sefydliad "nid-er-elw"..

7. Asedau sefydlog diriaethol

	Gosodion a fitiadau £	Offer cyfrifiadurol Cyfanswm £	£
Cost			
Ar 1 Ebrill 2022	83,882	46,569	130,451
Gwarediadau	<u>(83,882)</u>	<u>(5,812)</u>	<u>(89,694)</u>
Ar 31 Mawrth 2023	<u>-</u>	<u>40,757</u>	<u>40,757</u>
Dibrisiant			
Ar 1 Ebrill 2022	83,882	46,569	130,451
Wedi'i ddileu ar waredu	<u>(83,882)</u>	<u>(5,812)</u>	<u>(89,694)</u>

Cwmpas

Ar 31 Mawrth 2023	_____ -	_____ <u>40,757</u>	_____ <u>40,757</u>
Gwerth llyfr net Ar 31 Mawrth 2023	===== -	===== -	===== -
Ar 31 Mawrth 2022	===== -	===== -	===== -

8. **Buddsoddiadau
asedau sefydlog**

Cost

Ar 1 Ebrill 2022
a 31 Mawrth 2023

Gwerth llyfr net
Ar 31 Mawrth 2023

Ar 31 Mawrth 2022

**Buddsoddiadau
eraill
£**

12,250

12,250

12,250

Mae'r buddsoddiad asedau sefydlog yn cynrychioli'r canlynol:

- £250 mewn Cyfalaf Cymunedol ICOF;
- £10,000 yn Egni Coop;
- £2,000 yn Tir Cyffredin Housing Co-operative Ltd.

Cwmpas

9. Dyledwyr: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	2023	2022
	£	£
Dyledwyr masnach	132,611	131,869
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	<u>1,159,147</u>	<u>1,106,663</u>
	<u>1,291,758</u>	<u>1,238,532</u>

10. Credydwyr: symiau sy'n ddyledus o fewn blwyddyn

	2023	2022
	£	£
Credydwyr masnach	244,081	230,204
Treth	902	69
Nawdd cymdeithasol a threthi eraill	33,137	72,241
Incwm gohiriedig	1,067,579	782,466
Treuliau cronedig	<u>134,610</u>	<u>175,750</u>
	<u>1,480,309</u>	<u>1,260,730</u>

11. Cytundebau prydlesu

Mae isafswm taliadau prydles o dan brydlesi gweithredu na ellir eu canslo yn ddyledus fel a ganlyn:

	2023	2022
	£	£
O fewn blwyddyn	-	65,319
Rhwng un a phum mlynedd	<u>-</u>	<u>59,731</u>
	<u>-</u>	<u>125,050</u>

Daeth prydlesi prif swyddfeydd Cwmpas i ben yng Nghaerffili ac Abertawe ddiwedd 2022 oherwydd defnydd helaeth o weithio gartref. Daeth unrhyw brydlesi llungopio a oedd yn weddill yn gysylltiedig â'r lleoliadau hyn i ben ar yr adeg hon. Mae Cwmpas yn parhau gyda phrydles ar gyfer rhywfaint o ofod desg yn S4C Yr Egin, Sir Gaerfyrddin yn ogystal ag yn Sparc (swyddfa gofrestrdedig), gellir canslo hyn unrhyw bryd.

12. Cyfalaf cyfrannau wedi'i alw

Wedi'i glustnodi, ei gyhoeddi a'i dalu'n llawn:

Rhif:	Dosbarth:	Gwerth enwol:	2023	2022
			£	£
143	Cyffredin	£1	<u>143</u>	<u>151</u>

Cwmpas

Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol - parhad am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31

13. Cronfeydd wrth gefn

	Ar 1 Ebrill 2022 £	Symudiad yn y cyfnod £	Trosglwyddiad au rhwng cronfeydd wrth gefn £	Ar 31 Mawrth 2023 £
Cronfeydd dynodedig				
Buddsoddiad a busnes newydd wrth gefn	200,000	-	-	200,000
Cronfa costau critigol	401,708	-	(109,492)	292,216
Cronfa adnewyddu TG	<u>65,000</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	65,000
Cyfanswm neilltuedig wrth gefn	666,708	-	-	557,216
Cronfa gyffredinol	<u>359,046</u>	<u>88,756</u>	<u>109,492</u>	557,294
Cyfanswm y cronfeydd wrth gefn	<u>1,025,754</u>	<u>88,756</u>	<u>-</u>	1,114,510

Mae trosglwyddiadau rhwng cronfeydd wrth gefn yn ystod y flwyddyn yn ymwneud â chostau dileu swyddi, a gostyngiad mewn rhwymedigaethau rhent a chostau swyddfa.

14. Datgeliadau partion cysylltiedig

Ni dderbyniodd bwrdd yr aelodau unrhyw dâl yn ystod y flwyddyn gyfredol na'r flwyddyn flaenorol. Nid oes unrhyw warantau wedi'u rhoi na'u derbyn.

Yn ystod y flwyddyn roedd y treuliau a ad-dalwyd i aelodau bwrdd yn £317 (2022: DIM).

15. Cysoni symudiadau mewn cronfeydd cyfranddalwyr

	2023 £	2022 £
Gwarged/(Diffyg) ar gyfer y flwyddyn ariannol	88,756	60,988
Symudiad ar gyfalaf cyfranddaliadau	<u>(8)</u>	<u>(1)</u>
Ychwanegiad net at gronfeydd cyfranddalwyr	88,748	60,987
Agor cronfeydd cyfranddalwyr	<u>1,025,905</u>	<u>964,918</u>
Cau cronfeydd cyfranddalwyr	<u>1,114,653</u>	<u>1,025,905</u>

Cwmpas

**Cyfrif Incwm a Gwariant Manwl ar gyfer y
Flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023**

Cwmpas

**Cyfrif Incwm a Gwariant Manwl ar gyfer y
Flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023**

Trosiant	2023		2022	
	£	£	£	£
Llywodraeth Cymru	2,794,535		2,531,502	
Cyllid Ewropeaidd	3,439,510		2,817,701	
Cyllid arall	<u>1,045,391</u>		<u>1,145,439</u>	
		7,279,436		6,494,642
Incwm arall				
Llog cyfrif cadw		<u>4,881</u>		<u>363</u>
		7,284,317		6,495,005
Gwariant				
Costiau staff	4,701,127		4,143,301	
Marchnata	381,818		330,510	
Teithio a chynhaliaeth	82,861		13,547	
Gorbenion	-		223,680	
TGCh	173,326		158,449	
TAW anadferadwy	223,913		121,926	
Cefnogaeth prosiect	1,293,374		1,014,728	
Cyngor proffesiynol	<u>338,240</u>		<u>427,807</u>	
		<u>7,194,659</u>		<u>6,433,948</u>
Gwarged net		<u>89,658</u>		<u>61,057</u>

Cwmpas

**Cyfrif Incwm a Gwariant Manwl ar gyfer y
Flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023**

Cwmpas

**Cyfrif Incwm a Gwariant Manwl ar gyfer y
Flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2023**